

Francek Caprament, František Vašíček a objev Ochozské jeskyně. Aneb oprava jednoho výmyslu.

Autor: Josef Pokorný, speleolog

Co víme a co nevíme:

„Hříchem“ mého „mladšího“ stáří bylo to, že jsem napsal knihu, kterou jsem nazval **„Jak Francek Caprament díravicu objevil, a co se pak dál přihodilo“**. Mojí motivací tehdy bylo, že se o objeviteli v literatuře uvádí celá léta, že jeskyni objevil pomatenec, který hledal cestu do pekla a při tom našel jeskyni. Vždycky jsem byl hluboce přesvědčen, že tu jeskyni mohl objevit jen člověk s perfektně pracujícím mozkiem, neovlivněný místními pověrami. Protože mi bytostně vadilo, že je nazýván pomatencem, a chtěl jsem objevení jeskyně zpracovat jako literaturu faktu, začal jsem na počátku devadesátých let minulého století v Ochozi a v dávné Obci pátrat mezi obyvateli obou obcí, hledal jsem informace o událostech, které se zde patrně odehrávaly v letech 1820 – 1830. Informací bylo zoufale málo, pamětníci chyběli úplně. Posléze jsem vybral z obyvatel obcí Ochoz a Ubce oné doby jednoho, který mi připadal vhodný a kterého jsem popsal tak, aby to odpovídalo mým představám. Ta kniha vyšla v r. 2004 v nakladatelství Šimon Ryšavý v Brně nákladem 1000 výtisků. Emeritní kronikář Ochoze, Mirek Hromek to tehdy komentoval jako „dar Ochozí“. Pokud jste tu knihu četli, tak víte, o čem mluvím.

Co víme:

Informace pana Ondřeje Mlejníka z Ochoze:

Pan Ondřej Mlejnek před časem, po přečtení mé knihy **„Jak Francek Caprament díravicu objevil a co se pak dál přihodilo“** došel k názoru, že objevitel Ochozské jeskyně musel být jeden z jeho předků. Začal tedy pátrat v rodinné genealogii a přišel na věci, na které jsem já, při svém hledání vhodné osoby, která by mohla být objevitelem dotyčné jeskyně, na které jsem já nepřišel. Ukázalo se, že jsem snad celkem obstojně popsal část historie jeho rodiny, ale osoba, kterou jsem uvedl jako objevitele nemohla v žádném případě objevitelem jeskyně být. Tak pátral dál a zjistil informace o jiném Františku Vašíčkovi. Ty informace mi při jednom z našich setkání předal.

František Vašíček, kterého mi pan Mlejnek takto představil, se narodil v roce 1773 (zatím neznámo kde) a zemřel 5.02.1825 (52 let stár) v Ubci, farnost Ochoz na zápal plic. (tyto údaje má pan Mlejnek zřejmě z obecní matriky). V obci „Ubce“ se objevil jako třicetiletý bývalý (vysloužilý) voják, propuštěný z armády. To znamená, že do Ubce přišel (1773 + 30 = 1803) někdy v roce 1803 (dva roky před bitvou u Slavkova). Seznámil se zde s 41 letou Marianou, vdovou po Františku Gruberovi z čísla 11, se kterou se v r. 1804 oženil. Po svatbě žili v Ubci, v domě č. 41. František Vašíček se v Ubci živil jako švec, kterým byl údajně vyučen. Před propuštěním z vojenské služby sloužil u 29. regimentu (pluku), jehož majitelem byl baron von Lindenau. Potud informace pana Ondřeje Mlejníka.

Podle roku narození by mu ale bylo v r. 1788 15 let. Mohl být tak mladý chlapec už vojákem?

Poslední informace (o regimentu) je zavádějící.

Vysvětlení: Číslování pluků zavedl v rámci svých reforem armády až císař Josef II., protože názvy pluků podle jejich majitelů (kteří se často měnili) byly víceméně chaotické. **Podívejme se na nternet**, jak se měnili majitelé pluku, který později, v rámci Josefínských reforem dostal č. 29. Tento pěší pluk byl založen v roce 1704.

Majitelé pluku byli : v r. 1704 - Wendt

v r. 1709 - Bewern

v r. 1736 - Braunschweig – Wolfenbüttel

v r. 1740 - Alt Wolfenbüttel

v r. 1750 - Ernst Gideon von Laudon

v r. 1791 - Olivier Walis

v r. 1803 - von Lindenau.

Z toho lze (s největší pravděpodobností) dedukovat, že v době, kdy František Vašíček v tomto pluku sloužil (pokud v něm sloužil), patřil pluk generálu Laudonovi. 29. pluk v majetku pana von Lindenau prožíval svoje bojové nasazení až v r. 1805 v bitvě u Slavkova. (Nebo u Brna? Kam je to blíž z Prateckého kopce?)

Rakousko vstoupilo do své poslední války s Tureckem dne 9.02.1788. Generál Laudon, v té době již pensionovaný ihned nabídl císaři Josefovi II. svůj návrat do armády. Císař Josef II. s úctou jeho nabídku zdvořile odmítl. Nicméně, válka s Turky se začala vyvíjet pro Rakousko velmi nepříznivě, takže 30.07.1788 povolal císař generála Laudona do aktivní vojenské služby.

A generál Laudon se vydal (s největší pravděpodobností) především se **svým 29 -tým plukem** a s dalšími vojenskými útvary na své tažení proti Turkům, nejprve do Chorvatska. První velká Laudonova bitevní akce bylo noční přepadení jeho vlastního vojenského tábora Turky (Osmany). Osmané při tom ztratili 700 mužů a Laudonovi Rakušané měli jen dva zraněné. Následně dobyli 26.08. 1788 Dubicu, kterou jeho předchůdce bezvýsledně obléhal několik měsíců, následně dobyli pevnost Novi a 30.08.1788 zahájili tažení na Bělehrad. Ten dobyli 7.10.1788.

Vojáci 29. pluku neměli v bojích velké ztráty. Ale v balkánském prostředí je začali decimovat nemoci. Potažmo jakási epidemie. (Tolik informace, které jsem našel na internetu).

Z této doby nemáme o vojáku Františku Vašíčkovi žádné informace. Ale podívejme se, co v 18. století platilo v rakouské armádě: **Služba byla doživotní!** Voják mohl být propuštěn jen ve výjimečných případech, jako invalida (po zranění), či pro vážné onemocnění (kdy byl takový voják pro rakouskou armádu nežádoucí přítěží).

Vzhledem ke značnému rozsahu epidemie (která se rozmohla ke konci vítězného tažení) mohl být František Vašíček pro svůj zdravotní stav z armády propuštěn. Případně i po zranění v bitvě. O tom, v jakém zdravotním stavu Caprament do Obce (Ubce) přišel, nevíme zhora nic.

Protože byl léta voják, ztratil domov. Protože byl Čech, vracel se do českých zemí. Zřejmě se potuloval krajinou a hledal, kde se usídlit. Na svých toulkách objevil to, čemu dnes říkáme Ochozská jeskyně. S jeskyněmi se zcela určitě seznámil při svém balkánském tažení. Takže od první chvíle, podle průvanu, musel vědět, že je tam jeskyně. **Tu jeskyni nemohl objevit místní člověk, který nikdy neopustil domov, kde žil v zajetí pověr a zcestné víry.** To musel být člověk s mimořádnými životními zkušenostmi. A tím nejspíš z rakouské armády propuštěný voják František Vašíček byl. Tomu by přezdívka „Caprament“ určitě pasovala. A protože taková jeskyně byla jeho strategickým tajemstvím, (v případě nebezpečí se v ní mohla ukrýt celá vesnice) usídlil se v její blízkosti. Našel a vytvořil si zde domov a existenci jeskyně

utajil. Teprve na sklonku života (či na smrtelné posteli?) vyzradil svým nejbližším svoje tajemství. To lze předpokládat, tak to nejspíš bylo. Jeskyně byla okolním obyvatelům známá již (nebo až?) kolem roku 1830. (Písemná zpráva Johanna Hornische z léta roku 1830). Zemřel - li její objevitel, vysloužilý voják František Vašíček v r. 1825, mohlo to tak nějak být. Takže knížka, nazvaná „Jak Francek Caprament díravicu objevil, a co se pak dál přihodilo“ je jen mým výmyslem a nikoliv literaturou faktu.

Ve svém věku už skutečný příběh objevu Ochozské jeskyně nezpracuji. Nebylo by od věci, kdyby se našel někdo, kdo dokáže záznamy 29. pluku, především jeho „Turecké tažení“ prostudovat, najít více informací o vojáku Františku Vašíčkovi a Capramentův životní příběh znovu zpracovat.

Ještě pár slov o Obci či „Ubcí“, německy „Upes“, (později Obce).

Obec, ve které vysloužilý voják František Vašíček v první polovině 19. století žil, původně těsně sousedila s obcí Ochoz. Na začátku 19. století Ubce patřila Líšeňskému panství, Ochoz panství Zábrdovickému. Obě panství v průběhu času měnila majitele. Zábrdovické panství patřilo zábrdovickému klášteru Premonstrátů. Tento klášter císař Josef II. někdy v roce 1783 zrušil a jeho majetek přešel pod Správu náboženských majetků tehdejšího rakouského státu a 8. prosince r. 1830 bylo Zábrdovické panství v dražbě prodáno hraběti Františku Xaverovi von Dietrichstein-Proskau, majiteli panství Boskovice. Obě obce však byly jednou farností s kostelem v Ochozi.

Ubce jako celé Líšeňské panství patřila původně šlechtici, který kolem roku 1820 vážně onemocněl a spřátelený rod Belcrediů se o něj postaral a on na smrtelné posteli odkázal Líšeňské panství Belcrediům. Taková byla situace v době, kdy existence jeskyně vešla ve známost.

V Ochozi do r. 1830 žádný Vašíček nebydlel. Zato v sousední obci Ubcí žilo v první polovině 19. století 12 rodin Vašíčků, a jeden z těchto Vašíčků se právě někdy v r. 1830 do Ochoze přišel. To byla hlavní postava mé knihy.

V r. 1947 se obyvatelé obou těchto těsně sousedících obcí spojili a přijali společný název Ochoz.

Tolik náhled do historie a upřímná snaha kolegy, najít objevitele Ochozské jeskyně s fantastickou výzdobou a mnoha nedořešenými záhadami, kvůli kterým člověk někdy ani nemůže spát! 😊

S radostí zrcadlí server:

www.speleozahady.cz